

LKI – 4101-11-02/2012
P/12/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/124 – Dostępność i finansowanie opieki stomatologicznej ze środków publicznych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2010 r. do czasu zakończenia kontroli oraz okres wcześniejszy, w przypadkach wymagających ustalenia stanu faktycznego w zakresie mającym bezpośredni związek z badanymi zagadnieniami w ww. latach.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Kielcach.
Kontrolerzy	1. Karol Pokora, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84654 z dnia 5 listopada 2012 r. 2. Piotr Bulski, inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 84662 z dnia 8 listopada 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Kielce, Rynek 1, 25-303 Kielce (Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Lubawski, Prezydent Miasta Kielce. (dowód: akta kontroli str. 5-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna	Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości ¹ , działalność Urzędu na rzecz zapewnienia dostępu mieszkańców do świadczeń zdrowotnych w zakresie opieki stomatologicznej.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Pozytywną ocenę uzasadnia: – uchwalenie przez Radę Miasta możliwości stosowania bezprzetargowego trybu najmu lokali użytkowych dla potrzeb gabinetów stomatologicznych znajdujących się na terenie szkół; – rozpoznanie potrzeb i podjęcie w 2012 r. realizacji programu edukacyjnego dla dzieci w wieku przedszkolnym, w zakresie zdrowia jamy ustnej.

Stwierdzona nieprawidłowości dotyczyła nierzetelnego sporządzenia *Sprawozdania z realizacji celów i zadań Narodowego Programu Zdrowia w 2011 r.*

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Tworzenie warunków funkcjonowania ochrony zdrowia w zakresie opieki stomatologicznej oraz promocja zdrowia i profilaktyka chorób jamy ustnej

Opis stanu faktycznego	1.1. Do wykonywania zadań z zakresu ochrony zdrowia, a w szczególności kreowania polityki zdrowotnej, oceny potrzeb zdrowotnych i poziomu jakości świadczeń wyznaczono w Urzędzie Referat Ochrony Zdrowia i Profilaktyki w Wydziale Edukacji Kultury i Sportu. (dowód: akta kontroli str. 8-16)
------------------------	---

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

W ramach tworzenia przez gminę Kielce warunków funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, gabinety stomatologiczne znajdujące się w budynkach kieleckich szkół, które udzielały m.in. świadczeń dla dzieci i młodzieży do ukończenia 18 roku życia, na podstawie umów zawartych ze Świętokrzyskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia w Kielcach, korzystały z możliwości stosowania bezprzetargowego trybu najmu lokali użytkowych przeznaczonych m.in. na cele służby zdrowia, zgodnie z § 8 ust. 1 pkt a uchwały Nr IX/157/2003 r. Rady Miejskiej z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi i budynkami stanowiącymi mienie komunalne.

Zastępca Prezydenta Miasta Andrzej Sygut wyjaśnił, że (...) *preferencyjność stawki najmu lokali przeznaczonych na potrzeby gabinetów stomatologicznych polegała na ustaleniu kwoty opłaty za 1 m² takiej samej, jak dla wynajmujących pomieszczenia na poziomie piwnic. Tak ustalony czynsz obejmował również koszty eksploatacji mediów.* (dowód: akta kontroli str. 21, 169-180)

1.2. W okresie od 2008 do 2012 Miasto Kielce nie realizowało żadnego programu zdrowotnego dotyczącego profilaktyki i promocji zdrowia jamy ustnej. Natomiast w okresie objętym kontrolą realizowano pięć własnych programów zdrowotnych: *Program profilaktyki zakażeń meningokokowych, Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych, Program szczepień przeciw grypie, Program profilaktyki zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego (HPV), Program Zdrowe Kielce – profilaktyka zachorowań na choroby cywilizacyjne.*

W ww. okresie Miasto Kielce nie kontynuowało realizowanego w latach 2005 – 2007 programu dotyczącego chorób jamy ustnej u dzieci, pomimo występujących w tym zakresie potrzeb. (dowód: akta kontroli str. 28-100)

W złożonym wyjaśnieniu Zastępca Prezydenta Miasta Kielce Andrzej Sygut podał, iż (...) *gmina Kielce opracowała i wdrożyła własny Program profilaktyki próchnicy u dzieci, realizowany w latach 2005 – 2007, który został zaniechany z powodu małego zainteresowaniem programem m.in. ze strony szkół i przedszkoli. Program był adresowany do dzieci do dziewiątego roku życia i jego celem było obniżenie występowania próchnicy trzonowców stałych.* (dowód: akta kontroli str. 18-20, 115-152)

W celu pozyskania informacji o problemach stomatologicznych mieszkańców gminy Kielce, Urząd uwzględniał opinie konsultantów wojewódzkich w dziedzinie stomatologii. W rezultacie tak rozpoznanych potrzeb Miasto Kielce przyjęło i realizowało w 2012 r. program edukacyjny dla dzieci w wieku przedszkolnym, w zakresie zdrowia jamy ustnej. (dowód: akta kontroli str. 17-18)

*Uwaga dotycząca
badanej działalności*

Niepowodzenie *Programu* realizowanego w latach 2005 – 2007 nie powinno zniechęcać do kontynuacji działań profilaktycznych dla dzieci. Próchnica zębów, będąca następstwem braku nawyków higienicznych i nieprawidłowości w żywieniu, ze względu na swój zasięg społeczny i konsekwencje zdrowotne, jest traktowana jako choroba społeczna.

2. Zadania dotyczące wprowadzania lub zintensyfikowania edukacji zdrowotnej w zakresie zdrowia jamy ustnej oraz upowszechniania w przedszkolach nawyku czyszczenia zębów po głównych posiłkach, określone w ramach celu operacyjnego nr 11 Narodowego Programu Zdrowia na lata 2007 – 2015.

*Opis stanu
faktycznego*

Narodowy Program Zdrowia na lata 2007 – 2015 (NPZ), przyjęty uchwałą nr 90/2007 Rady Ministrów w dniu 15 maja 2007 r., w części dotyczącej celu

operacyjnego nr 11 *Intensyfikacja zapobiegania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży* zakładał realizację m.in. następujących zadań:

- wprowadzenie lub zintensyfikowanie edukacji zdrowotnej w zakresie zdrowia jamy ustnej;
- upowszechnienie w przedszkolach nawyku czyszczenia zębów po głównych posiłkach.

We wprowadzeniu do NPZ autorzy programu wskazali m.in., że (...) *Podstawowym warunkiem osiągnięcia celów NPZ jest włączenie się do ich realizacji organów administracji rządowej, organizacji pozarządowych, a przede wszystkich samorządów, społeczności lokalnych i samych obywateli.* (dowód: akta kontroli str. 181-197)

Miasto Kielce nie miało obowiązku i nie uczestniczyło w latach 2010 – 2011 w realizacji NPZ, w zakresie dotyczącym celu operacyjnego nr 11 pn. *Intensyfikacja zapobiegania próchnicy zębów u dzieci i młodzieży.* (dowód: akta kontroli str. 137-169)

Dla potrzeb realizacji, w ramach celu operacyjnego nr 11 NPZ, zadań dotyczących wprowadzenia lub zintensyfikowania edukacji zdrowotnej w zakresie zdrowia jamy ustnej oraz upowszechnienia w przedszkolach nawyku czyszczenia zębów po głównych posiłkach, gmina Kielce przyjęła i realizowała w 2012 r. program edukacyjny dla dzieci z 33 kieleckich przedszkoli. Celem programu było m.in. zapoznanie dzieci z podstawowymi zasadami higieny jamy ustnej oraz prawidłowego żywienia. Autorem tego programu był konsultant wojewódzki w dziedzinie stomatologii dziecięcej, który podczas spotkania z dyrektorami kieleckich przedszkoli wygłosił prelekcję na temat próchnicy wczesnego dzieciństwa oraz udzielił wskazówek i rad dotyczących wdrażanego programu. W trakcie tego spotkania dyrektorzy przedszkoli otrzymali zakupione przez gminę za kwotę 10 tys. zł materiały edukacyjne promujące zdrowy tryb życia i zobowiązali się do przekazania informacji o tym programie w swoich placówkach nauczycielom, aby ci podczas zajęć z dziećmi omawiali zasady higieny jamy ustnej oraz prawidłowego żywienia. (dowód: akta kontroli str. 101-114)

Jak wyjaśnił Andrzej Sygut, (...) *sfinansowanie działań w zakresie każdego z celów NPZ nie jest możliwe, ani zasadne – ze względu na negatywne doświadczenia z realizacji „Programu profilaktyki próchnicy u dzieci w latach 2005 – 2007”.* (dowód: akta kontroli str. 169)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na tym, iż w informacji sporządzonej zgodnie ze wzorami tabel określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 25 sierpnia 2008 r. w sprawie przekazywania informacji o programach zdrowotnych oraz wzoru dokumentu zawierającego te informacje² w formie dokumentu pn. *Sprawozdanie z realizacji celów i zadań Narodowego Programu Zdrowia w 2011 r.* i przekazanym do Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach w dniu 24 sierpnia 2012 r., w związku z pismem z dnia 7 lipca 2011 r., Urząd Miasta Kielce błędnie wykazał dane dotyczące programu edukacyjnego dla dzieci z kieleckich przedszkoli w zakresie zdrowia jamy ustnej, którego realizację rozpoczęto dopiero w 2012 r.

Odpowiedzialność za nierzetelne sporządzenie sprawozdania ponoszą osoby sporządzające sprawozdanie: Anna Dusza-Ciechanowska – główny specjalista i Andrzej Włoch – kierownik Referatu Ochrony Zdrowia i Profilaktyki oraz działający z upoważnienia Prezydenta Miasta Mieczysław Tomala – dyrektor Wydziału

² Dz. U. Nr 163, poz. 1024.

Edukacji, Kultury i Sportu Urzędu, który zatwierdził sprawozdanie. (dowód: akta kontroli str. 153-168)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, realizację w 2012 r. przez kontrolowaną jednostkę zadań polegających na wprowadzeniu lub zintensyfikowaniu edukacji zdrowotnej w zakresie zdrowia jamy ustnej oraz upowszechniania w przedszkolach nawyku czyszczenia zębów po głównych posiłkach.

IV. Wniosek

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³, wnioskuje o podjęcie działań mających na celu zapewnienie rzetelnego sporządzania informacji o zrealizowanych w ubiegłym roku programach zdrowotnych oraz o programach zdrowotnych planowanych na rok bieżący.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

*Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń*

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Kielcach.

*Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania
wniosków*

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kielce, dnia grudnia 2012 r.

Kontrolerzy:
Karol Pokora
starszy inspektor kp.

Dyrektor
Najwyższej Izby Kontroli
Delegatury w Kielcach
Tadeusz Poddębniak

.....
Podpis

.....
Podpis

Piotr Bulski
inspektor kp.

.....
Podpis

³ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.